FOTO FLIP FRANSSEN

Tentenkamp Heumensoord, de bekritiseerde tijdelijke noodopvang voor 3.000 asielzoekers bij Nijmegen, woensdagochtend.

Rapporteurs: Nooit meer zo'n grote opvang als kamp Heumensoord

Asielzoekers Grote opvang schadelijk voor veiligheid en gezondheid; staatssecretaris Dijkhoff sluit herhaling niet uit.

Door onze correspondent
Annette Toonen

ENSCHEDE. De omstandigheden op Heumensoord bij Nijmegen, de grootste opvanglocatie voor asielzoekers in Nederland, zijn schadelijk voor de veiligheid en gezondheid van vluchtelingen. Er is sprake van „onacceptabele situaties".

Dat schrijven de Nationale ombudsman en het College voor de Rechten van de Mens woensdag na onderzoek. Ze hebben scherpe kritiek op de opvang in grote tentenpaviljoens, met weinig rust en privacy en zonder structurele dagbesteding en leefgeld. Ze raden aan niet meer te kiezen voor dergelijke grootschalige opvanglocatie voor asielzoekers.

De ombudsman en het college onderzochten de omstandigheden op Heumensoord naar aanleiding van klachten van vluchtelingen. Zij klaagden over gebrek aan privacy en medische zorg, onzekerheid over de asielprocedure, slapeloosheid door lawaai, verveling en diefstallen.

Heumensoord heeft bijna drieduizend plaatsen. Het kamp bestaat uit tentenpaviljoens met slaapvertrekken voor acht personen. Die ruimtes zijn open aan de bovenkant en hebben een zwarte lap als 'deur'. Het kamp ging begin oktober open om de grote toestroom van vluchtelingen het hoofd te kunnen bieden. Het kamp gaat op 1 juni dicht.

Over de omvang van opvangkampen is veel debat, gemeenten pleiten voor kleinschaliger opvang.

Het Centraal Orgaan opvang Asielzoekers (COA) wijst het advies af om niet meer voor zo grootschalige opvang te kiezen. „Wij kunnen ons niet veroorloven te zeggen dat we dit nooit meer zullen doen. Het heeft niet onze voorkeur, maar mocht het nodig zijn, dan hebben wij een hoop geleerd. We moeten voorkomen dat mensen op straat belanden", aldus een woordvoerder.

De woordvoerder van staatssecretaris Klaas Dijkhoff (Veiligheid en Justitie, VVD) zei vanmorgen ook „niet de luxe te hebben om te kunnen zeggen dat dit nooit meer nodig zal zijn."

Het COA heeft de afgelopen maanden in reactie op het aanhoudende ongenoegen herhaald dat Heumensoord „niet ideaal" is, maar wel „humaan". Vanaf het begin waren er klachten. Meteen verlieten enkele vluchtelingen ontevreden het kamp. In de maanden daarna trokken vluchtelingen met spandoeken Nijmegen in.

Volgens de ombudsman wijkt „het beeld van de klachten van asielzoekers totaal af van het beeld dat het COA zelf heeft van de noodopvang. „Vluchtelingen voelen zich totaal niet gehoord." De ombudsman en het college pleiten onder meer voor het verstrekken van leefgeld, meer dagbesteding (bijvoorbeeld zelf koken), een betere klachtenprocedure, correcte informatie over de asielprocedure en betere medische zorg voor onder meer zwangere vrouwen, kinderen, chronisch zieken en ouderen.

Het COA zegt niet alle aanbevelingen om de situatie op Heumensoord te verbeteren op te kunnen volgen. De woordvoerder onderstreept dat zaken als de snelheid van de procedures en het verstrekken van leefgeld politieke keuzes zijn. Vluchtelingen die eerder tegenover *NRC* hun klachten toelichtten, waren vanmorgen telefonisch niet bereikbaar.

KLACHTEN

Onvoldoende

Het College voor de Rechten van de Mens vindt dat er in Heumensoord 'onvoldoende bescherming' is tegen discriminatie. Belangenorganisatie COC heeft negen meldingen gekregen van homoseksuelen die zich niet veilig voelen op Heumensoord. Een van hen vertelde het college over dagelijks pesterijen; hij trof uitwerpselen aan in zijn bed en briefjes: 'kill gay' en 'we don't want gay in the camp'.

Nu zegt de woordvoerder van het COA over homodiscriminatie: "We doen er alles aan om degenen die dit veroorzaken aan te pakken." Voor mensen die beter beschermd moeten worden, heeft het COA aparte locaties. "In geval van echtelijk geweld of bijvoorbeeld mensenhandel hebben wij locaties waar we mensen beschermd kunnen opvangen".